

DEWAN UNDANGAN NEGERI SARAWAK

ATURAN URUSAN MESYUARAT

**PERSIDANGAN HARI KEDUA
MESYUARAT KEDUA BAGI PENGGAL KEDUA
DEWAN UNDANGAN NEGERI SARAWAK KESEMBILAN BELAS
SELASA, 21 NOVEMBER 2023 BERSAMAAN 07 JAMADILAWAL 1445H
JAM 9.00 PAGI**

- 1) **Bacaan Doa.**
- 2) **Pemasyhuran Daripada Tuan Speaker.**
- 3) **Pertanyaan-Pertanyaan Bagi Jawapan-Jawapan Lisan.**
 1. **YB PUAN DAYANG NOORAZAH BTE AWANG SOHOR (N.28 LINGGA)**
Bertanya kepada Kementerian Industri Makanan, Komoditi dan Pembangunan Wilayah Sarawak
Apakah langkah Kerajaan bagi memasarkan produk beras tempatan untuk dibekalkan di dalam negeri dan apakah langkah untuk menyelaraskan harga beras tempatan sebagai mampu beli?
 2. **YB ENCIK ADAM YII SIEW SANG (N.74 PUJUT)**
To ask the Minister for Transport Sarawak
What and when will the expansion of Miri Airport capacity be implemented in order to cope with the increasing passengers' throughput at Miri Airport or a new airport be constructed to cater for future demands.
 3. **YB DATUK MONG ANAK DAGANG (N.31 BUKIT BEGUNAN)**
To ask Minister for Energy and Environmental Sustainability
What is the current level of Foreign Direct Investment (FDI) in particular the Hydrogen Industry and the factor driving in Sarawak?
 4. **YB ENCIK ROLLAND DUAT ANAK JUBIN (N.48 MELUAN)**
Bertanya kepada Menteri Pendidikan, Inovasi dan Pembangunan Bakat
Adakah terdapat perancangan bagi memasang perkhidmatan Starlink di sekolah-sekolah di Meluan? Saya mencadangkan agar sekolah-sekolah yang jauh di pedalaman seperti SK Ulu Entabai, SK Ng Ju, SK Ng Maong, SK Ng Ensiring, SK Ng Jambu diberi keutamaan dalam pemasangan perkhidmatan tersebut.

5. YB ENCIK SEE CHEE HOW (N.11 BATU LINTANG)

To ask the Minister for Public Health, Housing & Local Government

What is the timeline for realization and completion of the proposed dredging of Sungai Maong to alleviate flash flood affecting Jalan Rock, Kumpang, Laksamana Cheng Ho, Jalan Tong Wei Tah, Iris Garden, Jalan Permata and the residential and commercial precincts in the vicinity.

6. YB ENCIK YAP YAU SIN (N.12 KOTA SENTOSA)

To ask the Premier of Sarawak

Whether there are mechanisms put in place to ensure that public complaints made to talikhidmat are resolved and report on rectification made by the relevant authorities to talikhidmat are accurate?

7. YB ENCIK ANYI ANAK JANA (N.49 NGEMAH)

Bertanya kepada Menteri Pelancongan, Industri Kreatif & Seni Persembahan

Bukit Sepali di Ulu Sungai Sepali, Sungai Lakah mempunyai ketinggian 2,470 kaki. Kawasan ini mempunyai hutan dara dan panorama yang menarik serta didiami banyak flora dan fauna. Adakah Kementerian mempunyai perancangan untuk membangunkan kawasan ini sebagai kawasan Eko-Pelancongan?

8. YB DATO PAULUS PALU GUMBANG (N.80 BATU DANAU)

Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi

Adakah Kerajaan Negeri mempunyai sebarang perancangan untuk meningkatkan kapasiti kepada pengguna yang telah dibekalkan dengan sistem solar dibawah program SARES?

9. YB ENCIK ABDUL YAKUB BIN HAJI ARBI (N.58 BALINGIAN)

Bertanya kepada Menteri Sumber Asli dan Pembangunan Bandar

Adakah Kerajaan berhasrat untuk membuat pemantauan buaya dan kawalan populasi di Balingian dan kawasan sekitar?

10. YB ENCIK SAFIEE BIN HAJI AHMAD (N.43 DARO)

Bertanya kepada Perdagangan Antarabangsa, Industri dan Pelaburan

Semenjak selepas Post-Covid-19, Kerajaan Sarawak telah melaksanakan pelbagai usaha untuk membantu usahawan di Sarawak terutamanya yang terkesan oleh pandemik Covid-19. Sejak perlaksanaannya, berapa ramaikah usahawan yang telah berjaya dibantu, serta berapa ramaikah yang telah gulung tikar kesan daripada pandemik Covid-19?

11. YB DATUK DING KUONG HIING (N.46 MERADONG)

To ask the Minister for Women, Early Childhood and Community Wellbeing Development

What is the latest number of Stateless children applications pending KDN approval for Sarawak and how many such application for Meradong District?

- 12. YB ENCIK ROYSTON BIN VALENTINE (N.57 TELLIAN)**
Bertanya kepada Menteri Belia, Sukan dan Pembangunan Usahawan Sarawak
Apakah perancangan Kerajaan untuk menaiktaraf kemudahan sukan awam yang ada di Mukah yang sekarang dalam keadaan daif seperti Dewan Sukan Tertutup Mukah & Padang KPSU Mukah yang tidak lengkap kemudahannya? Apakah jenis sukan yang akan dipertandingkan di Mukah untuk SUKMA 2024?
- 13. YB ENCIK LIDAM ANAK ASSAN (N.62 KATIBAS)**
To ask Minister for Utility and Telecommunication
The mergence Starlink market expansion signalling through satellites instead of conventional towers in Malaysia market, how much it affects Sarawak future Plan on Telecommunication Services?
- 14. YB ENCIK JOHN ANAK ILUS (N.23 BUKIT SEMUJA)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Adakah perancangan Kerajaan untuk menaiktaraf klinik kesihatan Tebakang?
- 15. YB ENCIK AWLA BIN DRIS (N.25 SIMUNJAN)**
Bertanya kepada Menteri Pendidikan, Inovasi dan Pembangunan Bakat
Berapakah jumlah peruntukan untuk membaikpulih Sekolah Rendah dan Menengah di DUN Simunjan untuk 2 tahun yang lepas?
- 16. YB ENCIK MIRO ANAK SIMUH (N.18 SEREMBU)**
Bertanya kepada Kementerian Industri Makanan, Komoditi dan Pembangunan Wilayah Sarawak
Adakah pernah dilaksanakan kajian untuk menjadikan kawasan tanah gambut (Peat Soil) di Sarawak dibangunkan sebagai kawasan tanaman rumput napier untuk memenuhi keperluan makanan ternakan ruminan terutamanya?
- 17. YB DATO IR. LO KHERE CHIANG (N.13 BATU KITANG)**
To ask the Minister for Transport Sarawak
Is there any plan to increase the number of hydrogen buses in and around Kuching apart from our ART so as to improve our public transportation system?
- 18. YB TUAN HAJI MOHAMAD BIN DURI (N.38 KALAKA)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Bilakah proses testing dan commissioning untuk Projek ALAF di Kampung Lot Bunian, Kampung Pagan Saratok dan apakah status terkini permohonan projek ALAF di kawasan DUN N38 Kalaka?

19. **YB ENCIK BILLY ANAK SUJANG (N.1 OPAR)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Apakah kesiapsiagaan Klinik Biawak dan Pejabat Kesihatan Pintu Masuk Antarabangsa Biawak untuk melakukan saringan yang dapat mematuhi keperluan standard piawaian dan SOP semasa kemasukan antarabangsa dan bilakah Klinik Biawak yang baharu akan dibina?
20. **YB DATO IBRAHIM BIN BAKI (N.8 SATOK)**
To ask the Minister for Education, Innovation and Talent Development
What is the current total number of foreign students enrolled in State Government owned universities, breakdown of top three countries of foreign students and strategies to attract foreign students?
21. **YB ENCIK JOHNNY PANG LEONG MING (N.68 TANJONG BATU)**
To ask Minister for Food Industry, Commodity and Regional Development Sarawak
What agricultural development projects are underway in Bintulu to advance self-sufficiency in essential food items like rice, eggs and flours and could you provide the latest data on food imports and exports for the region?
22. **YB ENCIK MOHD CHEE BIN KADIR (N.40 KABONG)**
Bertanya kepada Menteri Belia, Sukan dan Pembangunan Usahawan Sarawak
Daerah Kabong begitu ketinggalan dari segi prasarana/fasiliti sukan. Adakah Kerajaan bercadang untuk membina sebuah kompleks Sukan untuk Daerah Kabong?
23. **YB TUAN HAJI RAZAILI BIN HAJI GAPOR (N.29 BETING MARO)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Bekalan air bersih di "Kpg Pusa" dan Beladin sering terganggu dan sementara "Kpg Batang Maro" belum mendapat bekalan air bersih lagi. Apakah usaha Kerajaan untuk menangani masalah ini? Adakah Kerajaan bercadang menaiktaraf "Loji Rawatan Air Beladin" dan menambah tangki aras tinggi di Pusa & Beladin?
24. **YB DATO' SRI HUANG TIONG SII (N.45 REPOK)**
To ask the Minister for Public Health, Housing & Local Government
Sarikei Hospital is gazetted as a Specialist Hospital but currently it only has 2 fully functioning ambulances fit for use whereas 4 ambulances are in severe disrepair. What are the actions from the Government to address this issue?
25. **YB ENCIK ABDUL YAKUB BIN HAJI ARBI (N.58 BALINGIAN)**
Bertanya kepada Premier Sarawak
Adakah Kerajaan berhasrat untuk menaiktaraf kuarters Kerajaan Sarawak di Balingian dan menambah bilangan kuarters untuk kakitangan yang bertugas di sekitar Kawasan Balingian?

- 26. YB DATO PAULUS PALU GUMBANG (N.80 BATU DANAU)**
To ask Minister for Energy and Environmental Sustainability
What is Sarawak doing to ensure sufficient capital available to private sectors in executing projects and initiatives on energy transition?
- 27. YB DR SIMON SINANG @ SINANG ANAK BADA (N.21 TEBEDU)**
Bertanya kepada Kementerian Industri Makanan, Komoditi dan Pembangunan Wilayah Sarawak
Sejauh manakah komitmen Kementerian dalam usaha untuk memastikan Sarawak mendapat jaminan bekalan makanan atau Food Security? Apakah tahap Self Sufficient Level Sarawak ke atas bekalan beras dan bekalan makanan lain dan apakah tindakan Kementerian untuk meningkatkan SSL kita?
- 28. YB ENCIK ANYI ANAK JANA (N.49 NGEMAH)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Apakah status terkini projek pembinaan 9 buah pencawang telekomunikasi di kawasan DUN Ngemah?
- 29. YB DATO IR. LO KHERE CHIANG (N.13 BATU KITANG)**
To ask the Minister for Transport Sarawak
When will the ART (Autonomous Rail Transit) system be extended from Serian to Demak Laut, crossing N.13 Batu Kitang?
- 30. YB DATO SRI TIONG KING SING (N.52 DUDONG)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Adakah Kementerian mempunyai rancangan khususnya untuk pembangunan tempatan yang melibatkan pembangunan infrastruktur di DUN Dudong?
- 31. YB ENCIK SEE CHEE HOW (N.11 BATU LINTANG)**
To ask Minister for Energy and Environmental Sustainability
Whether studies have been conducted on the technology, geology, safety and socio-environmental impacts of Kasawari carbon capture and storage (CCS) project, and how will its system integrity, storage and safety performance and socio-environmental impact be regulated.
- 32. YB DATUK HAMZAH BIN HAJI BRAHIM (N.17 STAKAN)**
Bertanya kepada Premier Sarawak
Sejauh manakah pihak Kerajaan telah meneliti perancangan untuk menjadikan jawatan ketua-ketua Masyarakat di kawasan taman perumahan yang besar dan banyak?

- 33. YB DATUK MONG ANAK DAGANG (N.31 BUKIT BEGUNAN)**
To ask Minister for Food Industry, Commodity and Regional Development Sarawak
Any proposal to establish Lachau Food Terminal in the immediate future?
- 34. YB ENCIK SAFIEE BIN HAJI AHMAD (N.43 DARO)**
Bertanya kepada Menteri Infrastruktur dan Pembangunan Pelabuhan Sarawak
Kontraktor bagi Projek Jalan Sg. Passin ke Kpg. Jemoreng, Matu, Mukah telah ditamat kontraknya pada 9 Ogos 2022. Memandangkan Projek Rakyat ini telah terbengkalai lebih daripada setahun, bilakah projek ini akan diteruskan pelaksanaannya dan tarikh baharu projek ini dijangka siap?
- 35. YB ENCIK FAZZRUDIN BIN HAJI ABDUL RAHMAN (N.6 TUPONG)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Cabaran Kerajaan dalam melaksanakan projek adalah kabel-kabel elektrik lama atau saluran paip bekalan air yang lama tidak dapat dikenalpasti 'on site'. Apakah perancangan Kerajaan untuk memastikan segala rekod-rekod ini dapat dikumpul bagi mengelak dari permasalahan sebegini berlaku semula.
- 36. YB ENCIK ALLAN SIDEN GRAMONG (N.50 MACHAN)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Apakah status terkini bagi projek Drainage Improvement Works di Kampung Muhibbah, Kanowit?
- 37. YB ENCIK FRIDAY ANAK BELIK (N.39 KRIAN)**
Bertanya kepada Premier Sarawak
Apakah status terkini pembinaan Bangunan Pejabat Daerah Kecil yang baru di Daerah Kecil Nanga Budu? Adakah Kerajaan mempunyai Pelan Induk terperinci untuk membangunkan Daerah Kecil Nanga Budu?
- 38. YB ENCIK BARU BIAN (N.81 BA'KELALAN)**
To ask the Minister for Women, Early Childhood and Community Wellbeing Development
From news reports, 89% of Sarawak's aging population are not financially independent and less than 15% of Sarawak EPF members have RM240,000 basic savings for retirement. How will the government ensure the economic and financial well-being of Sarawak's aging population?
- 39. YB IR. CHRISTOPHER GIRA @ GIRA ANAK SAMBANG (N.59 TAMIN)**
To ask Minister for Energy and Environmental Sustainability
Sarawak had previously announced several Foreign Direct Investment on green hydrogen production and export, in particularly the H2biscus and H2ornbill projects. What are the current plans to create a Hydrogen Economy Ecosystem in Sarawak?

- 40. YB ENCIK JOHNNICHAL RAYONG ANAK NGIPA (N.33 ENGGILILI)**
Bertanya kepada Menteri Infrastruktur dan Pembangunan Pelabuhan Sarawak
Apakah status projek pembinaan Jalan Ulu Skrang dan Jambatan Ng Entalu setakat ini?
- 41. YB TUAN HAJI MOHAMAD BIN DURI (N.38 KALAKA)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Apakah kemajuan Projek Bekalan Air Luar Bandar ke Kampung Kaba, Kampung Hulu Perpat, Kampung Hilir Perpat, Kampung Tengah Perpat, Kampung Paloh dan Rh. Mujah, Rh. Maweng dan Rh. Galing di Lubok Nibong?
- 42. YB DATO SRI TIONG KING SING (N.52 DUDONG)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Adakah Kementerian memperuntukkan bajet tambahan kepada Majlis Perbandaran Luar Bandar dan Majlis Perbandaran Sibu untuk menaik taraf infrastruktur seperti di jalan raya dan sistem perparitan?
- 43. YB ENCIK ROYSTON BIN VALENTINE (N.57 TELLIAN)**
Bertanya kepada Premier Sarawak
Bilakah Kerajaan dapat meluluskan jawatan Ketua Masyarakat di kawasan Daerah Mukah yang telah dipohon bagi jawatan-jawatan berikut;
i. Pemanca Iban & Pemanca Cina Daerah Mukah
ii. Penghulu Iban (Batang Mukah- kawasan Ulu)
iii. Penghulu Melanau (Kawasan Kuala Lama, Mukah)
iv. Ketua Kaum (Kampung Penat)
- 44. YB ENCIK YAP YAU SIN (N.12 KOTA SENTOSA)**
To ask the Minister for Finance and New Economy
Whether a formula for calculation of our annual federal grant under Article 112D of Federal Constitution has been reached with Federal Government?
- 45. YB ENCIK SEE CHEE HOW (N.11 BATU LINTANG)**
To ask the Minister of Natural Resources and Urban Development
What is the progress and accomplishment of ITTO project “Upper Baram Forest Area(UBFA)” to realize its main objective and goal to have an integrated management plan and the UBFA secured as a protected area for conservation, sustainable development and community use.
- 46. YB ENCIK NICHOLAS KUDI ANAK JANTAI (N.64 BALEH)**
Bertanya kepada Menteri Infrastruktur dan Pembangunan Pelabuhan Sarawak
Keadaan Jalan Jiwa Murni yang dari Nanga Muiong-Oyan-Nanga Merit semakin rosak dan berbahaya kepada pengguna jalan raya. Apakah perancangan dan tindakan kerajaan untuk menambahbaik jalan tersebut supaya selamat digunakan oleh orang ramai?

- 47. YB ENCIK ROLLAND DUAT ANAK JUBIN (N.48 MELUAN)**
Bertanya kepada Menteri Utiliti dan Telekomunikasi
Apakah status pelaksanaan projek Rural Electrification Scheme (RES) di kawasan Ulu Kanowit, Julau?
- 48. YB ENCIK SAFIEE BIN HAJI AHMAD (N.43 DARO)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Adakah projek Klinik Kesihatan Daro yang telah diluluskan sebelum ini masih diteruskan atau dibatalkan? Jika diteruskan, bilakah projek ini akan dilaksanakan?
- 49. YB ENCIK JOHN ANAK ILUS (N.23 BUKIT SEMUJA)**
Bertanya kepada Premier Sarawak
Serian telah dinaiktaraf kepada Bahagian pada Oktober 2015. Malangnya, jawatan-jawatan berikut masih belum diwujudkan sehingga ke hari ini. Kenapa dan mengapa?
(a) Temenggong untuk Masyarakat Melayu.
(b) Pemanca untuk Masyarakat Iban.
(c) Penambahan jawatan Penghulu untuk beberapa kawasan.
- 50. YB ENCIK WILSON NYABONG ANAK IJANG (N.61 PELAGUS)**
Bertanya Kepada Menteri Tenaga dan Kelestarian Alam Sekitar Sarawak
Sejauh manakah kemajuan Kerajaan Sarawak menyediakan dasar Carbon Capture and Storage (CCS)?
- 51. YB ENCIK ANYI ANAK JANA (N.49 NGEMAH)**
Bertanya kepada Kementerian Industri Makanan, Komoditi dan Pembangunan Wilayah Sarawak
Adakah Kementerian mempunyai perancangan untuk membina Sub-stesen Pejabat Pertanian di Skim Penempatan Semula (SRS) Nanga Jagau memandangkan majoriti penduduk yang menetap di kawasan ini bekerja sebagai petani?
- 52. YB DATO SRI WONG SOON KOH (N.53 BAWANG ASSAN)**
To ask the Minister for Infrastructure and Port Development Sarawak
The Ministry said on December 5, 2022 : 'Sarawak needs to build at least 2,000 km or more new rural roads. How many kilometres have we constructed so far and what are the target dates for the completion?
- 53. YB DATO IBRAHIM BIN BAKI (N.8 SATOK)**
To ask Minister for Utility and Telecommunication
What are the Ministry's initiatives to increase the 5G coverage and adoption rate?
- 54. YB DATO SRI TIONG KING SING (N.52 DUDONG)**
Bertanya kepada Menteri Kesihatan Awam, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
Adakah pihak Kementerian mengadakan perbincangan bersama Kerajaan Pusat dan bercadang untuk menaiktaraf kemudahan-kemudahan dan peralatan-peralatan bomba di Negeri Sarawak khususnya DUN Dudong?

55. YB ENCIK BARU BIAN (N.81 BA'KELALAN)

To ask the Premier of Sarawak

Is the Sarawak Government proposing to increase the number of Dewan Undangan Negeri members from the current 82? If so by how many, and what are the financial implications on the state budget?

4) Rang Undang-Undang Kerajaan – Bacaan Kali Yang Kedua.

Distribution of Gas (Amendment) Bill, 2023

Menteri Utiliti dan Telekomunikasi; dan Ahli Dewan Undangan Negeri DUN N.27 Sebuyau (YB Dato Sri Haji Julaihi bin Haji Narawi)

5) Rang Undang-Undang Kerajaan – Bacaan Kali Yang Ketiga.

Distribution of Gas (Amendment) Bill, 2023

Menteri Utiliti dan Telekomunikasi; dan Ahli Dewan Undangan Negeri DUN N.27 Sebuyau (YB Dato Sri Haji Julaihi bin Haji Narawi)

6) Rang Undang-Undang Kerajaan – Bacaan Kali Yang Kedua.

Electricity (Amendment) Bill, 2023

Menteri Utiliti dan Telekomunikasi; dan Ahli Dewan Undangan Negeri DUN N.27 Sebuyau (YB Dato Sri Haji Julaihi bin Haji Narawi)

7) Rang Undang-Undang Kerajaan – Bacaan Kali Yang Ketiga.

Electricity (Amendment) Bill, 2023

Menteri Utiliti dan Telekomunikasi; dan Ahli Dewan Undangan Negeri DUN N.27 Sebuyau (YB Dato Sri Haji Julaihi bin Haji Narawi)

8) Usul Daripada Menteri.

9) Usul Pemilihan Ahli Dewan Negara.

10) Penangguhan Mesyuarat.